

Pod klenbami katedrály

Časopis cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania
na Slovensku so sídlom v Bátovciach

Leto 2017

So slnečnými lúčmi zažiarila aj budova starej fary
- aspoň z jednej strany zažiarila v novom šate ...

Drahé sestry, drahí bratia!

Jún sa dostavil rytmom horúceho ovzdušia a otvoril nám brány leta. Mexický básnik *Octavio Paz* predkladá našej unavenej mysli víziu letných asociácií nádhernými veršami:

„Vidieť, dotýkať sa krásnych každodenných tvarov v prírode.

Bzučí svetlo, kopije a krídla.

Po krvi páchne vínová škvrna na obruse.

*Tak ako **koral** drobučké vetvy vo vode*

ja svoje zmysly rozprestieram v živej hodine:

napĺňa sa chvíľa v žltom súlade,

ó, poludnie, klas naplnený minútami,

čaša večnosti!

Deň, ó guľatý deň,

***žiarivý pomaranč** a tvojich štyriadvadsať plátok*

presiaknutých tou istou žľťou a rovnako sladkou!

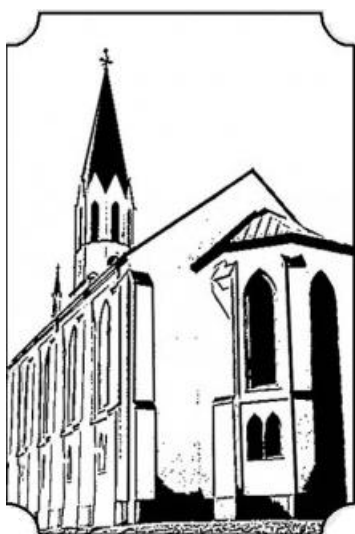
Človek, strom obrazov,

slová, ktoré kvetmi sú a plodmi sú a činmi.“

Vstupujeme do ďalšieho leta v našich životoch, zrejší, unavenejší, múdrejší ? ...

Osviežme sa a dovoľme si „dovolenku“, aspoň na okamih, nech duša lieta, nech sa sýti darmi, Stvoriteľom sýto udelenými. Spolutvorme aj tohtoročné letné dni ako hudobné dielo, báseň či obraz, čarujme zmyslami, vychutnávajme, prosiac o žehnanie Ducha ...

Zorica Horáková, zborová farárka

Katedrála

Náš kostol a či katedrála,
akoby odjakživa stála.

Na sviatosť krstu rodičia
do nej ma vzali,
aby zo mňa dobrého
kresťana vychovali.

Plnili čestne svoju úlohu,
aby dodržali sľub daný Bohu.

Vzdávam vďaku rodičom
za vieru čo do mňa vstúpili.že stojíš pri mne v každej chvíli.

Náš kostol a či katedrálu,
postavil ľud na Tvoju slávu.

Vchádzam tam Pane môj,
hľadám v nej pokoj svoj
a Tebe vzdávam chválu.

Mária Halászová, členka CZ

Ako sme počas vojny zachraňovali cirkevný mobiliár

Stáva sa, že človek zabúdi myšlienkami a spomienkami aj do ďalekej minulosti, najmä, keď zostane sám. Moja myseľ zabúdila do vojnových čias. Mala som vtedy iba 12 rokov a chodila som do prvej triedy meštianskej školy v Bátovciach. V jedno decembrové ráno nám triedna pani učiteľka oznámila, aby sme išli domov, do školy sa prechodne nebude chodiť, lebo sa blíži fronta. Keď sa tieto správy rozšírili, ľudia zostali vyplašení, smutní, ustarostení, báli sa o svoj život. Doba bola veru ťažká a každý rozmýšľal, ako ochráni svoj cenný majetok.

Pán farár *Július Matulčík* zvolal presbyterov, medzi nimi môjho otca. Chcel sa s nimi dohodnúť, ako ochránia cenné cirkevné predmety. Boli to nádoby, používané pri sviatosti Večere Pánovej, svietniky, oltárne rúcha, cirkevné kroniky a iné. Presbyteri sa dohodli, že veci zakopú na dajaké suché miesto. Po veľkom uvažovaní padla voľba na priestor v kostole za oltárom. Vybrali dlažbové kocky, vykopali jamu, uložili do nej spomínané predmety, terén upravili do pôvodného stavu a sľúbili, že o záležitosti budú dôsledne mlčať.

Asi týždeň pred Vianocami dorazila fronta, veľa vojakov, a s nimi všelijaké zbrane. Keďže vládla tuhá zima, ľudia ich museli ubytovať po domoch. Trvalo to asi šesť týždňov.

Vojnou bol zasiahnutý i náš vzácny kostol. Dostal viaceré rany, aj do okien. Mnohé boli porozbíjané, okenné rámy poškodené. V mysliach ľudí vládli obavy, že do interiéru chrámu napadne sneh, alebo naprší, no vďaka Pánu Bohu sa tak nestalo ...

Na konci vojny boli vzácne cirkevné predmety v nepoškodenom stave vykopané z úkrytu. Jama sa zasypala a kocky uložili naspäť. O týchto udalostiach som sa dozvedela až po vojne, z rozprávania môjho otca.

Nech nás Pán Boh chráni, aby naši potomkovia nemuseli zažiť také zlé, ba ani horšie časy a na ne spomínať.

Zuzana Nováková, členka CZ

O láske

Krátke popoludnia,
vydeľuješ si ich, a pomaly už
bez lesklých nechtov
horúčky, ľahneš si,
pod hlavou ti vädnú
vlasy.

V okennom skle rastie
sladký slnečný popol,
trúsia sa meravé zvitky
chryzantém.

Včerajší deň ti splýva
so zajtraším, ranná tma
s večernou, kde
zostal dnešok? Vždy iná
nálada, jar, leto, jeseň,
streda. Vo vybratých hodinách
prechádza ti rok, vlastne
život.

Viera Prokešová

Cyklus pokračuje:

Lenka Lettrichová, konfirmandka:

Moje divy sveta - Prírodné zátišia Bátoviec

Takých miest je v mojej dedine Bátovce pomerne veľa. Najskôr mi príde na um Divadlo Pôtoň. Nejde ani tak o divadlo – hoci je raritou v malej obci. Ale za divadlom sa nachádza iné divadlo – prírodné. Nádherné stromy, neďaleký potok, zátišie, ticho. Na stromoch rok čo rok pozorujem premeny ročných období. Napríklad teraz stromy ožili, po chladnej zime pučí zeleň a čerešňa kvitne. Potok je o niečo ďalej a vždy si pri ňom pekne oddýchnem po náročnom dni. Nasadím si moje slúchadlá, sadnem si pri ňom a pozorujem hladinu vody. Je to aj miesto na skvelé pikniky a šport. No zdá sa mi, že nie je dostatočne využitý. Je tam čistička odpadu, malé záhrady, športové ihrisko. Dúfam, že raz uvidím, ako toto miesto dosiahne svoj nevyužitý potenciál.

Ďalšie skvelé miesto v Bátovciach je lesík pri priehrade. Les nie je treba popisovať, všade má svoje čaro. A hoci som tam nevidela veľa zvierat, hmyzu je tam dostatok. Les začína cestičkami a pomaly sa zužuje. Najlepšie sa mi dýcha medzi stromami. O chvíľu sa ocitnem pri moste. Zďaleka vidieť karavány rybárov. Telefón zapnem vždy, keď vidím zaujímavý oblak, alebo žiarivé lúče slnka a fotím. Stále fotím ... Na hladine plávajú rôzne vtáky, pod hladinou zasa rybky. V okolí zažijem takmer vždy ticho, len občas začujem ľudí a vtáctvo vo vysokých vetvách stromov. Les pokračuje cez most na veľkú lúku, potom nasledujú chatové oblasti. Aj môj otec tam má

menšiu chatku. Asi už viem, prečo sa tam tak rád vracia. Stará sa o záhradu, počúva hudbu, relaxuje. Aj ja občas potrebujem oddych na takýchto miestach. Človek príde na iné myšlienky, zabudne na školu a na problémy. Niekedy sme my ľudia až príliš zaneprázdnení prácou a nenájdeme si čas ani na malú prechádzku v prírode. Ja prírodu milujem. Je tajomná i čarovná, ale hlavne farebná. Dáva mi to, čo najviac potrebujem v mojom chaotickom živote – oddych.

Nuž asi tak vnímam prírodu svojimi očami i tieto konkrétne spomínané miesta. Vážme si prírodu, lebo je to miesto nekonečnosti! V prírode sa nič neplatí ani za vstupné. Stačí len vstúpiť a vychutnávať si tie skvelé pocity. Veď aj tu platí výrok Hansa Christiana Andersena: „*Všetky knihy zožltnú, ale kniha prírody má každý rok nádherné vydanie.*“

A divy sveta iných:

Martin Porubjak, dramaturg, režisér, teatroológ, publicista (Z knihy Diviť sa je ľudské):

Pošta

Utkvela mi v pamäti ako čosi mystické ešte z detstva. Neexistovali vtedy nijaké poštové schránky pod bránami, poštári pekne chodili od dverí ku dverám a zvonili. Naše mamy, prípadne babičky neboli zväčša zamestnané a tak bol vždy niekto doma: dopoludnia sa upratovalo, vyváralo a čakalo sa na poštára. Poštár chodil pravidelne v určitom čase, všetci sme ho poznali a on dôkladne poznal všetkých členov rodiny. Vedel o rodinných nezhodách, konfliktoch, radoostiach, chorobách, láskach. Často bol pozývaný do kuchyne – najmä, keď priniesol peniaze – a domáci ho vynukovali pečivom, trúnkom, kávou. Raz som prišiel domov zo školy a náš poštár - na stole kávička - tancoval v kuchyni pri hudbe z rádia s mojou starou mamou.

Je čosi úžasné v tom, že niekde v Dolnom Kubíne, v Clevelande, Kuala Lumpure alebo v Břeclavi napíše ktosi list, nalepí známku, hodí obálku do schránky a po nejakom čase sa ten list objaví kdesi úplne inde. Medzitým prejde desiatkami rúk a dopravných prostriedkov – zákony na celom svete pritom zaručujú tajomstvo jeho obsahu, nehanebné režimy a nehanební ľudia však túto zásadu, ako vieme, nectia – až sa napokon dostanú do rúk adresátovi.

Klasickú poštu tromfol, čo do rýchlosti telefón, fax a Internet, ale to je predsa len čosi inšie. *List, ktorý doručí pošta, je hmotný – v tom zmysle, že ten, čo ho písal, ho držal v ruke, dumal nad ním, polial ho kávou, vínom alebo slzou, zamastil ho na kuchynskom stole, doslova ním ten list „napáchol“.* Každý poriadny list je priam fyzickou časťou svojho pisateľa.

V slušných časoch a slušných spoločnostiach má vzájomná korešpondencia pevné pravidlá. Neodpovedať na list je neslýchané hulvátstvo: či už ide o list obchodný alebo súkromný. Dnes u nás tieto zásady civilizovaného sveta ctí hriechne málo ľudí. Jedného, kto ich ctí dôsledne, som však poznal. Jula Satinského. Korešpondovať s tým človekom bola rozkoš. Takú azda pociťovala Katarína Veľká, keď si dopisovala s Voltairom. Alebo možno Marx korešpondujúci s Engelsom. Najmä, keď išlo o vymáhanie finančnej podpory! Skrátka a dobre, medzi fungujúcou poštou

a civilizovanosťou krajiny je priama úmera. Listy, pozdravy na pohľadniciach – to je prejav vzťahov medzi ľuďmi.

Potom, čo u nás zaviedli poštové schránky, posielala ma babička zbehnúť po schodoch a skontrolovať schránku so slovami: „Pozri sa, či nás niekto má rád.“ Nepoznám výstižnejšie vyjadrenie zmyslu pošty!

Lubomír Vajdička, divadelný a televízny režisér (Z knihy *Diviť sa je ľudské*):

Kuchársky recept

„Keď chceme mať výbornú polievku a nekladíme váhu na varené mäso, tak postavíme hovädzie mäso do studenej vody. Ku polievke mnohá gazdinka berie vodu potočnú, mäkkú, tvrdiac, že táto dáva čistejšiu polievku. Keď chceme mať i mäso dobré, šťavnaté, vtedy postavíme do studenej vody len samé koštiale, mäso ale necháme, keď voda otepleje.“ Otepleje... krásne slovo. Mohlo by sa vyskytnúť v niektorej z moderných kuchárok? Aj pre toto mám rád hovädziu polievku. A keď je tá polievka chutná a pláva v nej nadrobno pokrájaná pažitka alebo petržlenová vňať, tak sa mi vždy vybaví známa fotografia, na ktorej sa v starosvetských čepčkoch k sebe túlia Terézia Vansová (z jej pera pochádza ten recept na hovädziu polievku) a Elena Maróthy Šoltésová. *Keď kuchár v reštaurácii hovädziu polievku odflákne, prajem si, aby tam bola so mnou Terézia Vansová.* Ja tú odvahu na rozhovor s kuchárom nemám.

Moja mama má písanku a v nej popísané všelijaké recepty. Sú zaznamenané jej úhladným písmom, školáckym písmom jej mladšieho brata, ktorý je doteraz uznávaným kuchárom, i písmom mojej babky. Súčasťou písanky je tiež veľké množstvo popísaných lístkov. Podobnú písanku má aj moja žena. Taká zbierka receptov má pre mňa väčšiu cenu ako

honosne typograficky vytlačená kuchárska kniha a nevyrovná sa jej ani rodinné striebro. To leží v kredenci a vyťahuje sa na výročité sviatky, ale drobné lístky s vyblednutým písmom mala nespočetne veľa razy v rukách moja mama a mama mojich detí a jej mama. Je to pozdrav, oslovenie cez priepasť času. Škoda, že nie všetky tie staré recepty sa dajú označiť šifrou v. r. Odteraz ich nenechám diktovať, každý ich bude písať vlastnou rukou.

Jozef Miloslav Hurban ako evanjelický farár

(Príspevok k 200. výročiu narodenia)

„Všetko, čo som vykonal, nedala mi učenosť, ale láska ku Kristovi a k cirkvi.“

Ako zborovému farárovi mu išlo predovšetkým o to, aby mal zbor vedomie o tom, že spoločenstvo patrí k jeho samotnej podstate, aby zbor stál na Božom slove a sviatostiach a aby domy a rodiny boli preniknuté zbožnými modlitbami.

Ešte len schádzal ako nový kaplán na **Brezovej** (pôsobil tam 3 roky) z voza, už ho volali spovedať chorého muža. Keď kostolník spozoroval jeho zmätenosť, povzbudzoval ho slovami: „Dvojctihodný pán tatičku, nech sa nič neboja, však im to Pán Bůh pomôže.“

Na svätodušný pondelok v máji 1843 bol jednomyseľne zvolený za farára v **Hlbokom**. (pôsobil tam 45 rokov!) Bol to tisícdušový dedinský kompaktný zbor bez filií. V akom žalostnom duchovnom i hmotnom rozporení sa zbor v čase jeho príchodu nachádzal, píše Hurban takto: „Cirkev letela vždy hlbšie a hlbšie. Náuka cirkevná ležala ladom, skúšky školských dieťať sa nekonali. Konventy sa museli rozchádzať, pretože sa pán inšpektor nedostavil. Cirkevné účty sa nikdy nekontrolovali, revízori ich nikdy nepodpisovali. Z toho boli trenice, sváry. Aj zovňajšok chrámový ukazoval na sebe hrozný úpadok zboru. Deravá povala v chráme prepúšťala na hlavy poslucháčov v lete vtáčí trus, v zime sneh. Lavice chrámove boli sem a tam nepravidelne poletené, ktoré si každý upravil a postíkal po svojom. Z dláždenia chrámoveho vyčnievali skalky a kamenie väčšie i menšie. Vrčavý chatrný organček vypovedával službu a viac prekážal než napomáhal zbožnosti. Oltár Pána sypal hanbu do očí cirkvi. Zo starej vrby, nevkusne zafarbená kazateľňa, hanbila sa sama, robila ostré výčitky vkusu cirkvi.“ Všetomžne sa usiloval dvíhať zbor z duchovnej i hmotnej letargie, kriesiť ho k životu, veď ako hovorieval: „**Načo je taký život, ktorému sa len hrobári tešia?**“

Keď sa nestačil dobre pripraviť na kancel', siahol radšej po staršej, dobre vypracovanej kázni. Jedného dňa sa mu to však „vypomstilo“... raz v sobotu sa vrátil neskoro v noci domov, bol unavený a nemal síl k príprave. V nedeľu ráno vybral staršiu kázeň, ktorú potom na kazateľnici povedal. Keď po skončení bohoslužieb vychádzal z kostola s kantorom Danielom Kopom, jedna cirkevníčka podišla k nemu a úctivo povedala: „Jejich milosť, šak sem ráda, že ste tú istú kázeň kázali, čo aj vlani v túto nedeľu. Bola veľmi pekná. Rada som si ju znova vypočula.“ Ženička si myslela, že Hurban sa poteší, ale on sa nezmohol ani na slovo, zostal zarazený. Keď sa vzdialila, povedal kantorovi: „Už sa mi to viac nesmie stať, aby som vyšiel na kancel' bez toho, aby som si pripravil novú kázeň.“

Oznamy z kancl'a podané Hurbanom, boli zaujímavé po formálnej i obsahovej stránke: *Pondělí Svatodušní 1873: „Napomínáme rodičů, aby pri dítkach svých zavčasu hledeli vzbuditi lásku k ptáčkum spevavým, kteří nejen obveselují srdce lidské*

prekrásnym spevom, ale také ochranuji ovocní stromoví proti žížalám a housenicim všelikým, aby je chránili a hnízdečka jejich nekazili.“

Bojoval **proti formalizmu pri Večeri Pánovej**. Urážalo ho formálne, (stádovité) pristupovanie k sviatosti bez pravého pokánia, nápravy a obnovy života. V snahe, aby prvok pokánia neostal na povrchu, zaviedol v sobotu tzv. sobotné nešpory. Tých, ktorí na nešpory neprichádzali a neprejavili známky pokánia a nápravy, v nedeľu poslal od oltára bez Večere Pánovej.

Hurbanova **precíznosť pri konfirmantoch** bola povestná. Byť prijatý za dospelého člena cirkvi považoval za jeden z najdôležitejších krokov mladého človeka. Preto neváhal vo svojom zbore prebojovať až **štvorročnú prípravu** ku konfirmácii. Od konfirmantov žiadal veľa a nepripustil k nej nikoho, kto nebol dôkladne pripravený. Ktosi povedal, že Hurbanov žiak vie z konfirmačnej látky viac ako priemerný teológ. Do matriky konfirmantov vpisoval zaujímavé, niekedy až vtipné poznámky:

- „*Tento poľadný konfirmand Bohužel upadl do hříchu zlodejstva a stal se kmínem.*“
- „*Nejpilnější, chodil 6 roků na vyučování.*“
- „*Neporodí sova sokola.*“
- „*Zle se zachovala, pošpinila duši s Pavlem Papánkem, který si ji potom vzal.*“

Z pripravovanej prednášky, spracovala Zorica Horáková

Z plnosti srdca prehovorili jeho ústa...

Reflexia pri príležitosti 500. výročia Lutherovej reformácie.

Blíži sa slávne semimilénium udalosti, *ktorá sa spája s kľúčovým dátumom 31.október 1517*. Jej hlavným protagonistom bol príslušník rehoľného rádu známeho pod menom augustiniáni a volal sa Martin Luther, hoci sám si vybral hybrid grécko-latinského „vylepšenia“ svojho priezviska v podobe „Eleutherius“, čo v preklade znamená oslobodený či slobodný. Takto zaobchádzať so svojim rodným menom bolo v čase humanizmu a renesancie úplne bežné, najmä medzi univerzitnými profesormi. Niektorí z nich, najmä jeho kolega na Wittenberskej univerzite Filip Melanchton, to urobili tiež. Pogrčtil si nemecké priezvisko Schwarzerdt (v preklade čierna zem) a ponechal si ho v gréckom tvare po celý život. V prípade mena Dr. Luthera ide skôr o slovnú „hračku“ zrkadliacu Lutherovu túžbu po duchovnej slobode, ktorá sa najmarkantnejšie prejavila v deň, keď pribil na dvere kostola vo Wittenbergu onen dnes už priam kultový zoznam ním navrhovaných bodov na univerzitnú dišputu. Wittenberg bol v tom čase maličkým mestečkom, no mestečkom univerzitným, len s asi troma zablatenými uličkami, ležiacim kdesi uprostred severonemeckej náhornej plošiny. Hrací automat dejín prehnal potom

dôsledky Lutherovho počinu celým kontinentom. V priebehu päťdesiatych rokov od tohto skutku, začali ľudia nazývať jeho naskrze neplánované dôsledky reformáciou.

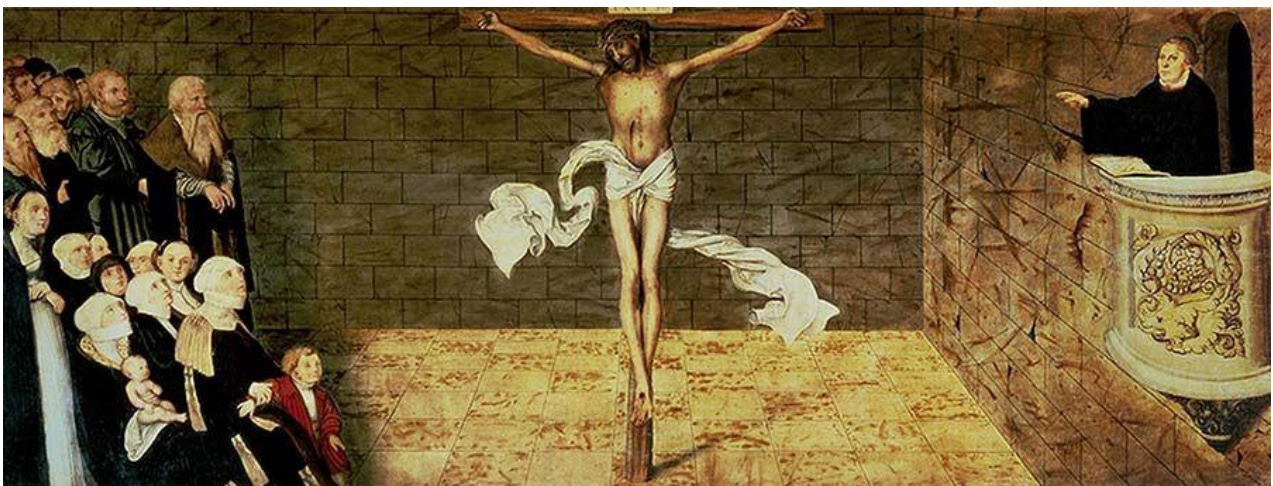
Zatiaľ čo sa slovo reformácia postupne stávalo známym pojmom, vo vedomí vtedajšej Európy sa utáboril ďalší výraz, a to slovo protestant. Najskôr to bola len nálepka, ktorou označovali nemeckých politických vodcov, čo podali oficiálny protest proti vtedajšej legislatíve, ktorej cieľom bolo potlačiť rastúce luteránske hnutie. Ale v polovici 16. storočia sa termínom protestant označoval každý, kto sa cítil súčasťou reformácie. Mnohí považovali toto označenie za kontrastujúce s ďalším latinsko-gréckym hybridným pojmom katolík, ktorým sa myslel príslušník univerzálnej cirkvi – rozumela sa pod ňou západná alebo tzv. latinská cirkev. Pre Luthera znamenalo toto ním absolútne nezamýšľané rozdelenie na katolíkov a protestantov obrovský šok. Šok hlavne preto, lebo rímska pápežská cirkev si ponechala a privlastnila názov katolícka, čiže všeobecná, neberúc do úvahy množstvo ďalších prastarých cirkví východnej Európy, Blízkeho východu či severnej Afriky, ktoré sa prinajmenšom presne tak ako ona mohli pokladať za súčasť univerzálneho kresťanstva. Za takých sa však pokladali aj všetci európski protestanti. Používanie označenia katolicizmus vlastne nikdy nebolo jednoduché. Protestanti boli totiž presvedčení, že nič predsa nemôže byť katolícke v cirkvi, ktorá sa odklonila od svojej prvotnej jednoduchosti. A práve na túto skutočnosť upozorňoval Luther vo svojom revolučnom posolstve.

Ale k podstate: O čom to v cirkvi 16. storočia vlastne všetko bolo? Čím vtedy žili európski kresťania? Za skutočnosťou reformácie ešte vždy spočívala ustarostenosť stredovekej Európy – otázka spásy a záchranu od večnej smrti a od múk znášaných po fyzickom konci krátkeho ľudského života na zemi. V situácii, keď bola spása záležitosťou cirkvi, a to cirkvi katolíckej, ktorej komplex inštitúcií a aktivít sa sústreďoval na šírenie diela spásy v Európe, musel bežný Európan vynaložiť obrovské úsilie, aby sa dopracoval k nezávislému mysleniu, ktoré by malo slobodnejší prístup k všetko prestupujúcej prítomnosti a aktívnej energii Boha, ktorý bol jeden a súčasne traja: Otec, Syn, Duch Svätý. Uprostred tejto Svätej Trojice prebiehal večný rozhovor, ktorý obsahoval rovnako hnev, ako aj milosrdnú lásku. Boh Otec bol nahnevaný, že ľudstvo, ktorému pridelené vo svojom stvorení špeciálne miesto, Ho od samého prvopočiatku svojej existencie neposlúchalo. Boží hnev by bol odsúdil všetkých ľudí na zánik, keby nebol potlačený Božou láskou. Boh Syn vstúpil do dejín v historickom čase, a to do Judey prvého storočia, keď sa narodil ako Žid, a to pôsobením Ducha Svätého. Ježiš svojou ukrutnou smrťou ukrižovaním na rímskom kríži, odmietnutý a zradený vlastnými ľuďmi, ako Syn Boží zachránil od Božieho hnevu každého človeka, ktorý uveril v jeho božskú misiu. Jeho dielo spásy pokračuje naprieč ľudskými dejinami až do konca vekov.

Túto verziu kresťanského príbehu vyslovil oveľa starší teológ ako Martin Luther, a to biskup Augustín z Hippa na prelome 4. a 5. storočia, ktorého dielo zostáva základnou referenciou pre západných kresťanských teológov dokonca aj vtedy, keď s ním v mnohom nesúhlasia. (Grécki a orientálni kresťania si so štúdiom Augustína nikdy nedávali veľkú námahu). Sledujúc líniu argumentácie v spisoch Ježišovho súčasníka a obdivovateľa Saula z Tarzu (neskoršieho apoštola Pavla), ktorý sa vo

svojom pozemskom živote s Ježišom nikdy osobne nestretol, ale udrhel silnú pečať na podobu kresťanského myslenia, Augustín zdôrazňoval, že ľudská neposlušnosť odsúdila seba samu a uvrhla ľudstvo do bezmocnosti pred Božím hnevom. Ak sa Boh rozhodne pre udelenie milosti, je to jeho vec. V každom prípade ľudstvo nemá právo námietky voči Božiemu rozhodnutiu milosť neudeliť. Ľudstvo nezohráva nijakú roľu vo svojej vlastnej spáse. Boh vo svojom suverénnom rozhodnutí udeľuje zomierajúcim ľuďom buď večný život v požehnaní nebies, alebo večný život v pekelných mukách. Toto je tvrdá, ale depresívne logická verzia kresťanskej viery. Západné kresťanstvo sa zamýšľalo nad tým, ako zmierniť jej ostrosť. Požičali si takúto myšlienku z raných cirkevných dejín spred Augustínových čias: Boh dovoľuje človeku očistiť sa po pozemskom živote a tá očista mu napokon umožní stať sa vhodným kandidátom nebies.

Na scénu vstupuje purgatórium – očistec ako mimoriadne upokojujúca záležitosť; je to miesto, z ktorého je len jeden východ – priamo do neba. Nemožno sa preto čudovať, že táto teologická myšlienka zožala na Západe taký úspech. Rímska cirkev navyše podporovala názor, že omša má byť chápaná aj ako mocný akt modlitby, ktorý má svoj fókus v tom, že pomáha rýchlejšie „pretlačiť“ dušu človeka mukami očistca do večného blaha v nebeskom kráľovstve – podobne ako vzniká veľká

tepelná energia vtedy, keď sa slnečné svetlo sústreďí do jedného bodu pomocou zväčšovacieho skla. To umožňovalo duchovenstvu, ktoré celebrou omšu, získať exkluzívne a privilegované postavenie, ale aj obrovskú moc v každodennom živote človeka. Luther v súvislosti s omšou, teológiu očistca jednoznačne odsúdil a dištancoval sa od nej. Táto teológia tvrdila totiž presný opak toho, čo hlásal Augustín: Človek ako hriešna ľudská bytosť nemôže účinne vykonať absolútne nič, čo by mu zabezpečilo spásu. Luther Augustínovu teológiu nikdy nezradil, nielen preto, že cirkevný otec Augustín bol patrónom a prvotným zakladateľom rehoľného rádu, ktorého bol členom, ale hlavne preto, lebo sa s jeho teológiou dokonale stotožnil.

Západná cirkev išla ešte oveľa ďalej, než bolo zlúčenie omše a očistca. Vyhlasovala, že prenesmierne zásluhy Ježišovej smrti na kríži vytvorili akoby „zásobáreň prebytočnej Božej milosti“, ktorej šafárom je cirkev, a za takých okolností je len správne a milosrdné, ak sa z tejto zásobárne milosti udelí určitá časť tým úbožiakom, ktorí by inak trpeli muky v očistci oveľa dlhšie. Len niekoľko rokov

pred Lutherovým narodením začala teológia Kristových zásluh tvrdiť, že kresťanovi je možné zložiť určitú sumu v hotovosti, a tak získať písomné potvrdenie o tom, že sa to rovná úplnému alebo čiastočnému odpusteniu hriechov, a teda skráteniu pobytu v očistci, a to nielen pre seba, ale aj pre iných ľudí, napr. pre svojich milovaných zosnulých príbuzných. Takéto záruky sa predávali ako tzv. odpustky, čiže hárkny papiera či pergamenu, ktoré sa potom v Lutherovej dobe začali vyrábať vo veľkom, pritom už používali novú technológiu kníhtlače. Takto získané finančné prostriedky síce investovali na bohumilé ciele, napr. na stavbu nemocníc, mostov, kostolov, ale hlavne na obrovskú prestavbu katedrály sv. Petra v Ríme. Pre Luthera boli tieto pozitívne ciele nevýznamné. **On videl v odpustkoch hrubé zneužívanie a do neba volajúcu ľudskú manipuláciu s Božou milosťou.** Preto „odpustky“ tvrdo zavrhol 31. októbra 1517 zvolaním zamýšľaného univerzitného seminára, ktorý sa však nikdy neuskutočnil.

Prečo bol Lutherov počin revolučný? Pretože pre inštitucionálnu cirkev a jej moc znamenal výzvu, pokiaľ išlo o jej špecifický nárok disponovať udeľovaním milosti formou odpustkov. Napriek obrovskému rozmeru obchodovania s odpustkami to ešte vždy bolo relatívne menej významné odvetvie teológie a mnohí rozumní teológovia to vnímali tak, že Luther len korigoval veľmi nevhodný súčasný vývoj tejto teológie. Cirkevné authority sa však obávali možných dôsledkov, ktoré by to mohlo mať na cirkevnú moc ako takú, preto ho požiadali, aby zmĺkol. Vedomý si toho, že len opakoval Augustínove pravdivé tvrdenia, Luther mlčať odmietol. Záležitosť sa posunula z roviny otázky spásy do roviny otázky poslušnosti. Nie v Lutherových očiach, ale v očiach jeho cirkevných predstavených, ktorí jeho správanie posúdili ako vzopretie a odmietnutie poslušnosti. Vec začínala nadobúdať vážne rozmery. Vzájomné konflikty a obviňovania sa vystupňovali, jednotlivé argumenty prelietavali ponad hlavy zúčastnených strán. Zhrozený z toľkej zaslepenosti pápeža a jeho hierarchie začal Luther hlbšie skúmať sieť všeobecného zneužívania cirkevnej moci jednotlivými duchovnými predstaviteľmi. Nešlo o to, že by duchovenstvo zlyhávalo v plnení duchovných povinností v dôsledku svojej lenivosti alebo neschopnosti. Išlo o to, že chybný bol samotný obsah kňazskej práce, popis pracovných povinností kňaza. V takejto situácii bola pre Luthera poslušnosť neprijateľná.

Lutherova reformácia bola zároveň revolúciou v oblasti spoločenských médií. Kníhtlač bola v roku 1517 známa už takmer celé storočie, ale zdá sa, že až Luther ju urobil vzrušujúcou. Polemické písomníctvo, také ako Lutherovo, malo na čitateľov asi taký transformačný efekt ako naša skúsenosť s internetom, resp. facebookom... Známa je Lutherova plodná spolupráca s najschopnejšími vydavateľmi tlačených materiálov ako jemu vlastný spôsob šírenia svojho posolstva. Sprvoti sa sústredil na pomerne

amatérsku miestnu tlačiareň Johann Rhau-Grunnenberg, ktorá dovtedy uspokojovala wittenberské skromné tlačové potreby, a premenil mesto Wittenberg na jedno z najväčších centier európskeho knižného trhu, a to aj napriek jeho periférnej pozícii a vzdialenosti od významných európskych obchodných ciest. Zhodou náhod mal vo Wittenbergu svoju rezidenciu aj Lutherov súčasník, významný maliar Lucas Cranach, s ktorým si Luther veľmi dobre rozumel. Z ich priateľstva napokon vzišiel aj praktický úžitok, presnejšie vyjadrené: veľký peňažný zisk. Pre umelca Cranachovho formátu to bolo síce dosť nezvyčajné, ale mal aj dar obchodníckeho ducha. Fascinovali ho možnosti ilustrácií v tlačенých knihách. Vďaka nemu sa zachovali štandardné obrazy reformátora, počnúc od štíhleho, prísne vyzerajúceho rehoľníka inšpirovaného Duchom Svätým až po onú patriarchálnu postavu, ktorá dala vznik nemeckému prirovnaniu: „tučný ako Luther.“ Luther a Cranach si spoločne vypracovali úchvatný návod na šírenie Lutherovho posolstva: krátke pamflety v odvážnej a ráznej nemčine, ktorá si nekládla servítku pred ústa, ale aj – a to bolo zásadné – luxusná titulná

strana. Tie titulné stránky boli v súvislosti s pamfletmi čímsi úplne novým: boli vytvorené na momentálnu potrebu, mali skvostnú dekoráciu, ktorá vizuálnym spôsobom stvárňovala podstatu posolstva a rámcovala centrálny priestor strany, v ktorom bolo vytlačené Lutherovo meno ako prominentné, za ním nasledoval výrazný nadpis s dlhšími podtitulkami, ako to bolo pre tie časy príznačné. Len tie najdrahšie knihy sa mohli tešiť niečomu takému. Po tom, čo wittenberské výtlačky ukázali, ako takýto spôsob tlače predáva knihy, tlačiarci v celej Európe (obzvlášť v protestantskej Európe) sa tejto myšlienke chopili všetkými desiatimi... (Na obr. Lutherov portrét od L.Cranacha)

Lutherovu reformáciu by bolo vhodné v istom zmysle chápať aj ako revolúciu rehoľných rádov, ktoré boli v osobe Martina Luthera rozhorčené nad spôsobom, akým vlastne aj ony sami spolupracovali na podvádzaní ľudí tým, že im predávaním odpustkov predkladali veľmi pochybnú a lacnú spásu. Naproti tomu Lutherovou alternatívou bolo, že oprášil a priniesol svetu staronové paulínsko- augustínske posolstvo o spásu jedine z Božej milosti, jedine vierou, jedine zmierením medzi Bohom a človekom, ktoré Ježiš Kristus dosiahol pre človeka svojou zástupnou smrťou na kríži (sola gratia, sola fide, sola redemptione Christi). Človek Lutherových duchovných kvalít s vysoko funkčným svedomím sa nevyhnutne nemohol zmieriť so skutočnosťou, že rehoľné rády, predovšetkým dominikáni, sa stali centrálnymi aktérmi v súkolesí mechanizmu manipulujúceho s Božou milosťou. To človek Lutherovho formátu a kalibru nemohol pripustiť a nikdy ani nepripustil. Buď mu vďaka za boj, ktorý bojoval so svojím vlastným svedomím i za boj, ktorý vybojoval pre duchovnú obnovu Kristovej cirkvi. Ako „dobrý človek vyniesol dobré z dobrého pokladu svojho srdca,“ alebo inak: „z plnosti srdca prehovorili jeho ústa.“ (Lk 6,45).

Dana Chovanová, evanjelická farárka na dôchodku
(prevzaté z Literárneho dvojtyždenníka 17-18/2017, krátené)

Lucas Cranach, maliar v službách reformácie

(Príspevok k 500. výročiu reformácie)

Nazývali ho „*pictor celerrimus*“ – veľmi rýchly maliar. Prívlastok získa potom, ako je nútený otvoriť ateliér kvôli veľkému množstvu objednávok a prijať pomocníkov. Zaiste aj vďaka nim môže uspokojiť očakávania zákazníkov a vytvoriť maľby v termíne. *Primárne však platilo, že oplýval šikovnosťou a dekoratérskymi schopnosťami.*

Luther i Melanchton sú Cranachovými priateľmi. Keď Luther na Wartburgu pripravuje preklad Novej zmluvy do nemčiny, obracia sa na Cranacha s prosbou ilustrovať ho. Oboch spája náboženské presvedčenie, ale aj vrelé priateľské vzťahy. V roku 1525 bude Cranach svedkom na Lutherovej svadbe a kmotrom jeho prvého dieťaťa. Luther sa stane kmotrom maliarovej najstaršej dcéry.

Aktivity umelca sa neobmedzujú iba na maľovanie. Otvára lekáreň, kupuje tlačiareň (*tlačí v nej aj Lutherov preklad Písma a protipápežské pamflety*) a stane sa starostom Wittenbergu, v istom bode času dokonca najbohatším wittenbergským mešťanom.

Rukopis Cranachových obrazov má niekoľko špecifik: úzky vzťah medzi postavami a krajinou, do ktorej sú umiestnené, čím vytvárajú dôverný dialóg, krôčik, ktorý delí biblickú Evu od mytologickej Venuše, stačí iba zameniť tabuľku s titulom, ženské akty na pozadí krajiny a priesvitné závoje, ktoré rafinovane zdôrazňujú nahotu. Ako „*maliar animalista*“ necháva na obrazoch vyniknúť zvieratá a prírodu.

Výber z diela: Obraz **Melanchólia** (1532) opúšťa zvyčajnú predstavu melanchólie. Kompozícia nevyjadruje ponurú náladu, ani depresiu, ani smútok. Naopak – z obrazu vyžaruje mierna atmosféra domáceho zátišia. Výnimku tvorí ľavý horný roh, kam maliar umiestnil vo vnútri temného oblaku „*diabolské postavy na prasniciach a kozloch*“... Na obraze nájdeme aj iné záhadné elementy. *Prečo má ženská postava (zosobnenie melanchólie) krídla? Čo znamená veľká guľa hneď vedľa stola? Ostrenie prúta v rukách ženy môže byť narážkou na počiatočnú neplodnosť...* (Motív gule a vyhladovelého psa nájdeme aj na rovnomennej rytine A. Dürera, na ktorej postava ženy drží v rukách kružidlo.)

Melanchólia zostáva zahalená tajomstvom, podobne ako jej chorobná forma, ktorej najhlbšia etiológia zostáva dodnes ťažko postihnuteľná. Aj preto sme odkázaní na individuálnu interpretáciu diela. (*Od čias antiky panoval názor, že melanchólia je*

výsledkom nepomeru medzi štyrmi základnými telesnými tekutinami: krvi, žlče, čiernej žlče a hlienu, v tomto prípade dominancie čiernej žlče. Počas renesancie sa prirovnávala k umeleckému temperamentu – tzv. melancholia generosa – ušľachtilý stav, ktorý umožňuje človeku vytvoriť veľké diela.)

Z pripravovanej prednášky, spracovala Zorica Horáková

Nedeľa **7.mája 2017** bola naplnená sýtou duchovnou energiou. Po zborovej slávnosti konfirmácie sa interiér našej katedrály stal dejiskom inscenácie Divadla Pôtoň *Miracles*. Kľúč k odomknutiu viacerých významových v rstiev a výklad pozoruhodného umeleckého predstavenia nám podávajú samotní tvorcovia na osvetlenie a zamyslenie sa ...

Revitalizácia zázraku

Naša schopnosť vidieť zázraky, byť súčasťou zázraku je stále vytesňovaná. Racionalizácia našich rozhodnutí, konaní i celého bytia spochybňuje akúkoľvek existenciu zázraku. Napriek tomu, po ňom túžime. V kludných časoch transformujeme svoje túžby do projekcií materiálneho sveta a v časoch zúfalstva do úprimných prosieb adresovaných Bohu, či vesmíru. Absencia zázraku nás vyčerpáva. Ale zázrak potrebuje našu energiu, našu vieru a spochybnenie sveta, tak ako ho poznáme ...

V inscenačnom koncepte vychádzame z prázdnoty kostola a stratenosti človeka. Prázdnota kostola je sama o sebe metaforou, človek v maske je everymanom/každým a zároveň nikým.

Človek vchádza do kostola s baterkou, aby našiel Boha a našiel i seba. Vidíme iba prúd svetla a počujeme duniace osamotené kroky. Prichádza k oltáru, vedie rozhovor s Ježišom Kristom. Ako je možné, ak existuje Boh, že je na svete toľko utrpenia? Rozhovor je vedený iba prostredníctvom svietenia na obraz a v zvukovej agresívnej inštalácii prelietajúcich stíhačiek, víchrice, výstrelov a záverečnej bomby. Človek stratil svoju vieru v Boha, čiže v dobro. (*Baterka sa bezmocne hompáľa v jeho rukách, otáča sa chrptom a odchádza.*) Na svojej ceste objaví ľudí (*svieti baterkou na divákov*). Je súčasťou tohto spoločenstva a prichádza na rad otázka – Kto som? Na to, aby sme si mohli odpovedať na túto otázku, musíme sa odhaliť až do najhlbšieho vnútra. (*Akcia s odhaľovaním ďalšej a ďalšej masky.*) Človek sa stráca v svojej mnohorakosti (*čierna maska – akoby ani nebol, neexistoval*), zostávajú iba črepy nás a nášho bytia. (*Zbieranie masiek za zvukov rozbitého skla.*) Tváre začínajú rozprávať – rozkladanie masiek do lavíc. Sú to úryvky našich modlitieb (*fascinujúce uvedomenie si, že lavice a múry kostola by mohli rozprávať o našich túžbach, vinách, prosbách...*). Odznievajú modlitby, tváre sa zaplňajú hmotou (*ľuďmi, ktorí nastúpia v tme a splynuli v jednej úprimnej modlitbe – spev.*) Všetci čakajú na zázrak. Čakajú

na Spasiteľa a upierajú svoj zrak hore. Ale zázrak, tak ako si predstavujeme, nepríde. A tak opäť upadáme do skepsy a beznádeje. Beznádej (*a nevieru, ako sme si to pomenovali my*) sa šíri ako mor. Z lavíc vstávajú tehotné ženy (*s loptami*). Ako možno porodiť dieťa do čierneho sveta? Odhadzujú lopty. Koniec. Mor sa ďalej šíri, ľudia umierajú – pomalé uľahnutie v laviciach za zvuku dažďa a veľrýb. (*Odkaz na biblické motívy.*)

Prichádzajú ľudia v morových maskách (*moroví doktori*) a prestierajú veľký stôl pod oltárom a prinášajú biele gule, podobné odhodným bruchám, molekulám, planétam ... **Existencia zázrakov je nespochybniteľná, len sa musíme na ne pozrieť.**

Výtvarné inštalácie, vychádzajú z nášho rozprávania o zázrakoch. Čo považujeme za zázrak? Život, človek, cyklus ... Všetko treba hľadať v rôznych uhloch pohľadu, zväčšené, zmenšené ...

1. *Fotografia rodiny, presvetlená ďalšími ľuďmi, ktorá odkazuje na náš genetický kód a pamäť.*
2. *Žena – z mrtvej masky vyrastajúce konáre stromu. Prelínanie života a smrti. (Navyše tu pracujeme aj s mýtickým momentom ženy – jeleňa, ktorá sa objavuje počas celého podujatia Miraclov (aj na priehrade aj v škole).*
3. *Žena – podobný ako predchádzajúci motív – mŕtva maska, ale v hlave je život – svetlo a rastliny.*
4. *Jačmeň – ktorý cez „kukátko“ vidíme ako nedozierne pole.*
5. *Kosti a svetielka – odkaz na životný cyklus, hmotu, ktorá odumrie, ale v svetle sa zrodí iná.*
6. *Písmo, slová – v čiernej guli jazdí motorček z autíčka a osvetľuje slová: život, vyhnanstvo, Boh, chlieb, ticho atď. Slová sú osvetľované náhodne – podobenstvo na to, ako si vyberáme z informácií, ktoré dostávame, slová vytrhnuté z kontextu, je to ako naše poznanie sveta.*
7. *Rybička – biblický motív, ale i život, nezastaviteľná a neočakávaná energia.*
8. *Jazero – hlboké a tmavé, ale v ňom istota – domov – domček s blikajúcim svetielkom, rodina ako naša istota.*
9. *Človek schúlený ako embryo okolo svetielka – človek uprostred vesmíru ale i matrice.*
10. *Mesiak a dieťa bez gravitácie – podobenstvá sú všade okolo nás a vo všetkom je jednota. Harmónia.*

*Iveta Ditte Jurčová,
režisérka, Divadlo Pôtoň*

Ohlasy z tlače ...

Padajúce biele lopty v kostole

A opäť sa presúvame. Tentoraz do nečakane priestranného a svetlého evanjelického kostola z druhej polovice 19. storočia. Tam nás čaká hommage za tých, ktorí kedysi naplnili toto duchovné miesto, za zástupy veriacich, z ktorých

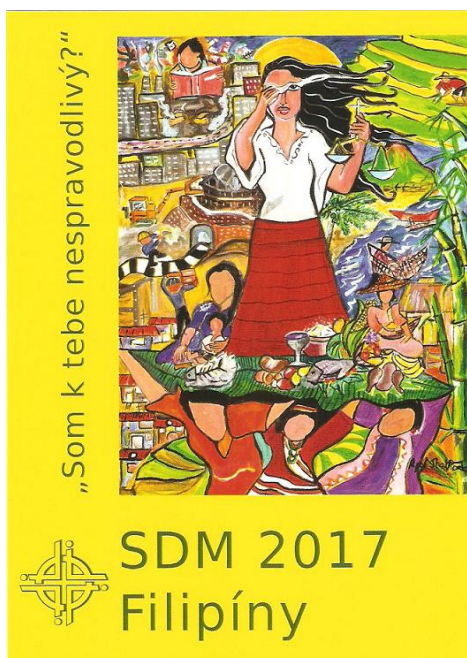
dnes ostala iba hŕstka. Prišli do kostola aj s pani farárkou, starostlivo spolu s nami z chóru sledovali, čo sa bude diať v ich domovskom svätostánku.

Možno ich tak ako mňa zamrazilo, keď Božiu tvár osvietila obyčajná baterka obyčajného človeka, keď odrazu temné prázdne lavice zaplnili herci s maskami na tvári, keď kostolné ticho rozbili padajúce biele lopty, keď sa na stole pod oltárom na desiatich tanieroch ocitlo desať veľkých bielych gúl, len to už neboli lopty, ale objekty s tajomným vnútorným obsahom. Niečo sa udialo v tom krásnom kostole a od *bohoslužby* to

nemalo ďaleko. ***Bola to rafinovaná hra s neustálym prekvapovaním, tajomstvom ... a so zázrakmi.***

*Anna Grusková, dramatička a režisérka
(Denník N z 23. mája 2017)*

Svetový deň modlitieb Filipíny 2017

V úvode pôstu, **v nedeľu 5.marca**, sme sa po **14.krát** stretli v priestoroch starej evanjelickej fary, aby sme sa zapojili do celosvetovej ekumenickej bohoslužby pri príležitosti Svetového dňa modlitieb na tému: **„Som k tebe nespravodlivý?“** Okrem duchovného obohatenia nám tohtoročné podujatie sprostredkovalo mnoho zaujímavých informácií o Filipínach- ostrovnom štáte v juhovýchodnej Ázii, z ktorých vyberáme:

Výrazný vplyv na osud krajiny mala **španielska kolonizácia**. (Portugalec v španielskych službách F. Magellan zabil v 16. st. jeden z miestnych ostrovov. Novú kolóniu nazvali Španieli podľa svojho kráľa Filipa II. = Filipíny.

V r. 1898 Španielsko odstúpilo Filipíny **Spojeným štátom americkým** za 20 miliónov dolárov. Krajina získala v r. 1946 samostatnosť, no stopy vplyvu USA sú badateľné dodnes.

Filipíny majú najdlhšiu pobrežnú líniu na svete. Vo vodách pri pobreží sa nachádzajú koralové útesy. Žije tam viac ako **2000 druhov rýb**.

V roku 2013 postihla krajinu prírodná katastrofa, ničivý tajfún Haiyan, zvaný Yolanda, tisíce ľudí prišlo o životy a milióny zostali bez strechy nad hlavou.

Zemetrasenia, sopečné aktivity a tajfúny sú v tichomorskom „ohnivom kruhu“ časté...

Nech láska tečie

D G

Nech lás - ka sťa rie - ka te - čie, z tej

5 D Hm A D

rie - ky čo dá sa piť. Nech lás - ka sťa

10 G Hm A D

rie - ka te - čie, chcem ko - ry - tom lás - ky byť.

16 D A/C# Hm Hm/A

O - svieť tých, vlá - du čo ma - jú,
Bu - dúc - nosť pri - chys - taj pre tých,
Že - ny nech vždy svo - je de - ti

21 G Em A sus4 A

nech tým, čo ne - ma - jú chlieb,
do - mov čo hľa - da - jú dnes.
k prav - de a cti mô - žu viesť.

25 G Em F#m

kaž - dý deň všet - kým ješ da - jú
O - tvá - raj zrak vod - com sle - pým,
Sl - nieč - ko lás - ky nech svie - ti,

28 Hm Gmaj7 Em9 A sus4 A

a ži - vot tak zba - via ich bied.
nech po - ko - jom mô - žu ľud viesť.
v nej bu - dú môcť od - kaz svoj niesť.

Jedným zo symbolov Filipín sú obľúbené dopravné prostriedky tzv. jeepneys – pestro **pomalované džípy** na verejnú prepravu osôb.

Na Filipínach je asi 80 % obyvateľstva rímsko – katolíckeho vyznania, **protestantizmus** (asi 6%) priniesli do krajiny misionári počas americkej kolonizácie. Štát je však sekulárny, štát a cirkev sú navzájom **oddelené**.

Ženy na Filipínach môžu študovať teológiu a byť ordinované v protestantských cirkvách.

Približne 4000 ľudí denne opúšťa krajinu a odchádza **za prácou do zahraničia** ...

Filipínska **zástava** má jednu zvláštnosť: keď je krajina vo vojne, vlajka sa vztýčuje obrátene, s modrým pruhom dole (normálne sa tento pruh nachádza hore).

Niektorí veriaci sa každoročne na Veľký Piatok dávajú **pribíjať klincami na kríž**. (forma pripomenutia si ukrižovania Ježiša, vyjadrenia vďaky Bohu, očisťovania sa od hriechov, túžba dosiahnuť zázračné vyliečenie chorých ...)

Oficiálna cirkev tento krvavý rituál neschvaľuje, no často mu nedokáže zabrániť.

Krajina je známa aj povestným **filipínskym liečením**, tzv. "psychickou chirurgiou" – vedenou silnou predstavou zdravia ...

Vybrala Zorica Horáková

RANNÁ MODLITBA

Milan Rúfus

Je letné ráno.

Náruživो ďakujú vtáci
za svoj život.

Za slniečko a za dar stromu.
I nevediac i vediac,
Komu.

Pieseň z nich kypí,
vyteká.
Jak rozprávočke z hrnčeka.

Je letné ráno.
Vtáčia spiež
vyzváňa na deň.
A ja tiež
modlitbou zvoním,
ako viem.
A za ránečko
ďakujem.

Kaleidoskop zo života cirkevného zboru december 2016 – jún 2017

14.december – tradičné pečenie medovníkov k Štedrovečerným Bohoslužbám.

22.december – príprava vianočného stromu, ktorý rástol dlhých 27 rokov, a kým sa ho podarilo postaviť vedľa oltára, našim silákom dal „riadne zabráť“.

24.december – večernému vystúpeniu detí na Službách Božích generálka... chvíle umocnilo aj

predchádzala zodpovedná
24. a 25.december Slávnostné vystúpenie spevokolu.

24.december – vytrvalci sa opäť stretli a tak v tento deň nechýbalo ani polnočné spievanie na veži.

1.január – novoročné vystúpenie spevokolu doplnila pani farárka saxofónovým sólom.

január
– aby

chodníky boli bezpečné,
bolo treba bohatú nádielku snehu intenzívne odhrabávať...

29.januára – Starú faru zaplnil džavot detí na stretnutí plnom nápadov, šikovnosti – s názvom: „tvorivé dielne“, a **26.februára** na zábavnom popoludní.

2.február – rozoberanie vianočného stromu

5.február – výročný zborový konvent – znovu sa hodnotilo, bilancovalo a tak sa rok 2016 „uzatvoril“. Aký bude ten ďalší rok?

5.marec – gratulovanie bratovi dozorcovi k životnému jubileu

5.marec – Svetový deň modlitieb patril v tomto roku krajine Filipíny - viac informácií v článku na

predošl.stranách.
marec - príroda sa prebúdza a my začíname s úpravami areálu – napr. strihaním viniča...

31.marec – v Pribete sa konalo seniorátne kolo biblickej olympiády, ktoré bolo pre naše deti opäť veľmi úspešné: 1.kategória: Andrej Novák - 1.miesto, Nina Tomová - 2.miesto, 3.kategória: Laura Címerová - 2.miesto. **2.apríla** sa olympionikom gratulovalo na

bohoslužbách.

1.apríl - seniorátny konvent v Hontianskej Vrbici. Za náš cirkevný zbor sa ho zúčastnili: Horáková, Kopanicová, Fiška, Címerová. V ten istý deň sa v areáli zboru konala jarná zborová brigáda. Okrem upratovania všetkých priestorov budov, úprave ostrovčekov s rastlinami, sa umývali okná, prali a vešali záclony. Pamätalo sa aj na pokazený zvonček na farskom úrade.....

10.apríl – oprava kľučky

v kuchyni farského bytu

11.apríl –

strihanie

odstávajúcich vetiev stromov, ktoré nebezpečne búšili do budovy fary

apríl - začiatok kosiacej sezóny

2017. Kosenie zabezpečujú hlavne Peter Novák a Filip Havran.

16.apríl – veľkonočné vystúpenie detí s doprovodom klarinetu

14. a 16.apríl – veľkonočné vystúpenie spevokolu

5.máj – návšteva pracovníkov

Krajského pamiatkového úradu – aby sa mohla realizovať oprava fasády starej fary, potrebovali sme stanovisko pamiatkárov. Aby zistili, čo sa skrýva pod jednotlivými

vrstvami omietky, farby, zisťovali postupne...
aj s kladivkom...

7.máj – slávnosť cirkevného zboru: zborová
konfirmácia. Okrem „bátovských“
konfirmandiek: Laury Címerovej a Lenky
Lettrichovej nám svoje vedomosti ukázali aj
„jabloňovskí“ – Veronika Ďurkyová a Jakub
Holúbek.

7.máj

–
inscenácia Miracles
uvadená Divadlom
Pôtoň v priestoroch
nášho chrámu

14.máj – vystúpenie
detí ku dňu matiek
s doprovodom
saxofónu

14.máj – koncert spevokolov DNS
v priestoroch
nášho

chrámu. Svoje hlasy predviedli spevokoly z cirkevných zborov:
Bátovce, Nitra, Nesvady, Pukanec –Bohunice.

19.máj – na celoslovenskom kole biblickej olympiády
v Liptovskom Mikuláši
náš cirkevný zbor
vzorne reprezentoval
Andrej Novák

V druhej polovici mája
sa realizovala oprava
omietky na západnej
strane starej fary. Tým

usilovným a trpezlivým, ktorý to vykonal, bol
p. Hadri, samotná iniciatíva vyšla od s. Eriky

Stanovskej, ktorá to finančne zabezpečila, čím darovala zboru – ako sa ona vyjadrila: na pamiatku a z úcty k svojim predkom - nevšedný milodar.

28.máj – prednáškové stretnutie s MUDr. Júliusom Rajčánim o vzťahu viery a vedy a o biomedicíne v zmysle genetiky a virológie.

máj/ jún strihanie živého plota P.Novák

10.jún – výlet besiedkárskych detí a konfirmantov pred veľkými prázdninami do Banskej Štiavnice. Deti si prešli Mineralogické múzeum, Starý zámok i Tvorivé dielne v Terra Permonia. Výletu sa

spolu s deťmi zúčastnili aj rodičia (14 osôb), a tak spolu prežili krásny, zážitkami naplnený deň.

Milé deti!

Nezabudli sme ani na Vás, teta Považanová Vám znovu pripravila úlohy:

Obdobie letných prázdnin je obdobím, kedy máte veľa voľného času. S rodičmi navštívite niektoré z týchto pekných miest našej vlasti. Ich mená nájdete, keď doplníte chýbajúce hlásky. Vyznačené písmená sú hlásky tajničky.

ZV-L-N - _Ý HR-D

SP-Š- -Ý H_A D

B-J- -CK- Z_ - - K

KR - _ - A HÔ - - A

D-BŠ- - -KÁ Ľ- - O-Á J-SK_Ň-

BR-T - _ - V-KÝ H-A-

RA -KÝ ZÁ- - K

B_ - - IA -S-Y K-Š - IE-L

A_T-L-K- K- -T I-L

VRCH _ I- - O

VY- - _É T_T-Y

P				N	X
					X
X	M		S		
M		D			Ď
X	R				X
K			V		X
Z					A
X	L			K	
	A			A	X
M				X	X
X			Š		X

Neveriaci človek

Meniny má 24.apríla

Natierame ho na chlebík

Divé zviera

Žijú v riekach

Dáva nám mliečko

Meniny má 11.augusta

Najkrajší ľudský cit

Večer svieti v izbe

Pečú sa z nej koláče

Chytá ich mačka

Poznáš mená obcí, ktoré sú neďaleko našej obce?

X	J								C		X
X	X	X		U			N			X	X
	E		B			O				X	X
X	X	P		Č			I			X	X
X	U							X	X	X	X
X	X	B					V		E	X	X
X	X	D		Ž			I			X	X
Č			K			X	X	X	X	X	X
	O		U					X	X	X	X
M		CH				E	X	X	X	X	X
X	X	X	X			V		Č			Y

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku

Farský úrad

935 03 B Á T O V C E č. 31

 036/63 942 39

Bankové spojenie/IBAN: SK230900000000028615365